

RESEARCH ARTICLE

Local Administration for Sustainability Development Goals of Pathum Thani Local Administration Organization

Supawadee Khunthongjan

Puey Ungphakorn School of Development Studies, Thammasat University, Thailand

Abstract

The objectives of this research are (1) to study the context of economic problems, society, and the environment in the area of responsibility of Pathum Thani local government organizations; and (2) to study problem-solving and development in the area of responsibility of Pathum Thani local government organizations for sustainable development goals according to development groups. This research used qualitative research methodology. The tools used were interview forms, purposive sampling, and data collection from personnel of local government organizations and representatives consisting of 40 people. Data were analyzed by content analysis method. There is continuous economic growth in the province. The population and migrant workers live densely, facing economic problems in society and the environment from the expansion of the industry. Local governments prioritize problem-solving and continuously develop according to the organization's potential, classified by development groups as follows: (1) People's quality of life by supporting the creation of careers in special target groups. (2) Sustainable economic growth by coordinating with relevant agencies to provide people with basic public utilities and promoting the use of alternative energy. (3) Natural resources and the environment by encouraging households to manage waste. (4) Strong institutions and justice by supporting women to serve as supervisors in local governments. (5) Partnerships in cooperation with network organizations to collect statistical data to plan overall work on the real database.

Keywords

local administration organization, sustainability development goals, local development potential

CORRESPONDING AUTHOR

Supawadee Khunthongjan, Puey Ungphakorn School of Development Studies, Thammasat University 10200, Thailand. Email: supawadee.k@psds.tu.ac.th

© College of Local Administration, Khon Kaen University. All rights reserved.

การพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี

สุภาวดี ขุนทองจันทร์

วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบริบทของปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี และ (2) ศึกษาการแก้ปัญหาและการพัฒนาในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกลุ่มการพัฒนา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและเก็บข้อมูลจากบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนประชาชน 40 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า จังหวัดปทุมธานี มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ประชากรและแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่หนาแน่น เผชิญปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดลำดับการแก้ปัญหาและพัฒนาตามศักยภาพขององค์กรอย่างต่อเนื่องโดยจำแนกตามกลุ่มการพัฒนาดังนี้ (1) คุณภาพชีวิตของผู้คน ด้วยการสนับสนุนการสร้างอาชีพกลุ่มเป้าหมายพิเศษ (2) ความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนมีสาธารณสุขปลอดภัยพื้นฐาน ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก (3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยการส่งเสริมให้ครัวเรือนจัดการขยะ (4) สถาบันที่เข้มแข็งและความยุติธรรม สนับสนุนผู้หญิงได้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารระดับหัวหน้างานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (5) การเป็นหุ้นส่วน โดยร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายจัดเก็บข้อมูลทางสถิติ เพื่อวางแผนการทำงานในภาพรวมบนฐานข้อมูลจริง

คำสำคัญ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น

บทนำ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยส่วนหนึ่งเกิดจากมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ จนขาดสมดุลด้านอื่น ๆ การพัฒนาเศรษฐกิจก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งระบบนิเวศโดยรวม เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อน สภาพแวดล้อมไม่ปกติ นอกจากนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจที่มากเกินไป ยังส่งผลให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจ และสังคม ความยากจน คุณภาพชีวิตตกต่ำ ขาดโอกาสทางการศึกษา เกิดปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ปรากฏในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ

สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ถูกกำหนดขึ้น 17 เป้าหมาย (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยองค์การสหประชาชาติที่จะต้องบรรลุภายในปี พ.ศ. 2573 และเป็นพันธะสัญญาที่ประเทศสมาชิกรวมทั้งประเทศไทยต้องตระหนักร่วมกัน สำหรับประเทศไทย การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้กำหนดเป็นเป้าหมาย ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ได้แก่ (1) เพิ่มและพัฒนาศักยภาพของทุนมนุษย์ (2) ให้ความสำคัญธรรมชาติและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (3) เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (4) ส่งเสริมการเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (5) เสริมสร้างเสถียรภาพของชาติ เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง และความยั่งยืน (6) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาครัฐ และ (7) ส่งเสริมธรรมาภิบาล (Office of the Secretary of the National Strategy Committee, 2019) เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ของไทยได้นำไปพัฒนาในพื้นที่ ให้เหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างกัน เนื่องจาก ปัญหาที่เกิดขึ้นปัจเจกชน องค์กรธุรกิจ และองค์กรภาครัฐทุกระดับล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องตระหนักถึงผลกระทบและร่วมมือแก้ปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานราชการที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด มีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีภารกิจสำคัญที่รับผิดชอบการให้บริการสาธารณะ แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประกอบด้วยหน่วยงานขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ ตั้งแต่องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลตำบล (ทต.) เทศบาลเมือง (ทม.) เทศบาลนคร (ทน.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตามลำดับ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 7,890 แห่ง ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2563 (Department of Local Administration, 2021)

จากหน้าที่ ที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับงบประมาณ และทรัพยากรเกื้อหนุนในการบริหารจัดการ แต่เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่ส่งผลต่อประชาชน มีความหลากหลายของปัญหา ทั้งที่สำคัญเร่งด่วนต้องแก้ไขในสถานะฉุกเฉิน บางองค์กรมีงบประมาณไม่เพียงพอ ก็แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ช่วยกันแก้ไขปัญหา เช่น การร่วมมือให้ท้องถิ่นเป็นพื้นที่สีขาวปลอดยาเสพติด การโอนงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาใช้สร้างประโยชน์สุข โดยดูแลสุขภาพแบบองค์รวมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งผู้สูงอายุหรือผู้พิการ (Puntasen, 2021) บางภารกิจแม้ไม่ได้เป็นหน้าที่โดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง ดำเนินงานจนเกิดเป็นนวัตกรรมการจัดการที่ดี เช่น การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ดังที่ได้กล่าวแล้ว ซึ่งเป็นแผนพัฒนาประเทศ ที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนได้ดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐ จึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ส่งผลโดยตรงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามบริบทของพื้นที่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนละ 5 ปี) อย่างไรก็ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรเกื้อหนุน และข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ได้รับ แต่การอยู่ใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุด ทำให้

เกิดความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงพื้นที่ จึงเกิดความร่วมมือกับประชาชนในท้องถิ่นแก้ปัญหาและพัฒนาได้เป็นอย่างดี โดยคิดค้นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและการพัฒนา ทั้งกระบวนการทำงานใหม่ที่รื้อฟื้นความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและประชาชนในท้องถิ่น กระบวนการคิดใหม่เพื่อจะนำสู่วิธีการทำงานใหม่ๆ ให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น หรือแม้กระทั่งนวัตกรรมทางกายภาพอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นในการแก้ปัญหา ภายใต้ทรัพยากรเกือหนุน และงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งข้อจำกัดด้านงบประมาณกลายเป็นความท้าทายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างผลลัพธ์ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในพื้นที่ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

จังหวัดปทุมธานี มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 65 แห่ง มีหน้าที่โดยตรงในการบริการสาธารณะ มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญ 7 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ส่งเสริมการพัฒนาสาธารณูปโภค (2) ส่งเสริมคุณภาพชีวิต (3) การบำรุงรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (4) การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น (5) การส่งเสริมเศรษฐกิจ (6) การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ และ (7) การส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยสภาพทางกายภาพที่อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 27.8 กิโลเมตร มีการขยายตัวของเมืองอย่างต่อเนื่อง ทั้งบ้านจัดสรร คอมโดมิเนียม โรงงานอุตสาหกรรม เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ประชาชนมีอาชีพที่หลากหลาย อยู่อย่างหนาแน่นทั้งประชาชนที่อยู่ในพื้นที่อยู่เดิม และประชาชนที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงานในพื้นที่ อยู่กันอย่างแออัด ในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาขยะ การจราจรแออัด เกิดอุบัติเหตุทางถนน

จากปัญหาดังกล่าว นับเป็นความท้าทายในการแก้ปัญหาบริบทเฉพาะพื้นที่ ที่ส่งผลต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน กลายเป็นคำถามสำคัญว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ที่มีขนาดขององค์กร และการได้รับงบประมาณสนับสนุนแตกต่างกัน จะมีแนวทางในการแก้ปัญหาและการพัฒนา ความเป็นอยู่ของประชาชนร่วมกับประชาชนในพื้นที่อย่างไร แนวทางการแก้ปัญหาและการพัฒนาในพื้นที่ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในเป้าหมายใดบ้าง จึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ เพราะหากได้คำตอบที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี ที่เกิดจากความร่วมมือในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจากภาครัฐเพิ่มขึ้น จะกลายเป็นนวัตกรรมการจัดการที่ส่งผลดีในการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาพรวมของประเทศต่อไป สามารถนำไปขยายผลแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในภูมิภาคของไทยได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ตามบริบทพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพองค์กร ทรัพยากรเกือหนุนที่มีอยู่ รวมถึงงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากภาครัฐต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาและการพัฒนาในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จำแนกตามกลุ่มการพัฒนา

แนวคิดและทฤษฎี

การพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นหลัก มุ่งหวังยกระดับรายได้ของคนในประเทศโดยรวม โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบที่อาจจะตามมาในภายหลัง โดยเฉพาะการพัฒนาที่เกิดการกระจายรายได้แบบไม่ทั่วถึง กลายเป็นการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน ในระดับชุมชนท้องถิ่น ได้รับผลกระทบทางลบจากการพัฒนา ดังนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืนควรจะอยู่บนฐานภูมิสังคม ประเพณีวัฒนธรรม พฤติกรรมของประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมสำหรับเป็นกรอบแนวทางการศึกษาประกอบด้วย แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามศาสตร์พระราชา และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติตามที่ได้ออกเสียง แบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน รวมทั้งการประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา (Cohen & Uphoff, 1981) การพัฒนาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการพัฒนาที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนได้จริง เนื่องจากปัญหาชุมชนท้องถิ่นเป็นปัญหาที่กระทบโดยตรงกับประชาชนผู้ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น และเป็นผู้ที่อยู่กับปัญหา เผชิญหน้ากับปัญหามากที่สุด การหาทางออกในการแก้ปัญหาจึงต้องมีประชาชนที่เผชิญปัญหา ได้รับผลกระทบจากปัญหาโดยตรงและโดยอ้อม และหาทางแก้ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงต้องเปิดโอกาส เปิดใจรับความคิดเห็น เพราะความคิดเห็นที่หลากหลายมาจากประสบการณ์ของประชาชนที่หลากหลาย การรับฟังความคิดเห็นแล้วประมวลความคิดเห็น จะนำไปสู่หนทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสำเร็จ (Wattanasiritham & Petchmark, 2008) ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการแสดงออกถึงสิทธิขั้นพื้นฐานในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการชุมชน ทุนของชุมชน ดังนั้นการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นแผนนำทางการพัฒนาที่มีความหมายต่อประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนจึงต้องเป็นผู้ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบในวิถีทางที่เหมาะสมตามหลักประชาธิปไตยท้องถิ่น

แนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนาตามศาสตร์พระราชา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ความรับผิดชอบ มีบทบาทในการเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น การนำแนวคิดยุทธศาสตร์พระราชนานเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาประยุกต์ใช้ จึงต้องมีขั้นตอนดำเนินงาน เริ่มจากการทำความเข้าใจบริบทของพื้นที่ ประเพณี วัฒนธรรม นิสัยใจคอของประชาชนอย่างเป็นระบบ สอบถามจากผู้นำชุมชน ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ให้มีรายละเอียดที่ถูกต้อง รอบด้านสำหรับเป็นข้อมูลในขั้นการดำเนินการต่อไป ซึ่งเป็นขั้นการเข้าถึง คือ การเปลี่ยนมุมมองของเจ้าหน้าที่รัฐจากเดิมที่ เป็นผู้พาทำ จะเป็นเพียงผู้เชื่อมประสานให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา รู้วิธีการแก้ปัญหา เมื่อประชาชนรู้ปัญหา แล้วจะร่วมกันสร้างทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดจากความศรัทธาในการร่วมคิด ร่วมทำจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน เมื่อถึงขั้นพัฒนาซึ่งเป็นขั้นที่ต้องลงมือปฏิบัติ ประชาชนในพื้นที่จะให้ความร่วมมือ จะทำให้การแก้ปัญหาประสบความสำเร็จ (Puntasen, 2019) ดังนั้นการใช้ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนา

เป็นลำดับตั้งแต่เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาจึงเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้การดำเนินงาน โครงการพัฒนาเกิด ประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประชาชนที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนสามารถจัดการแก้ปัญหาของตนเอง และ เชื่อมั่นในการพัฒนานำสู่การพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด จึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เกิดขึ้นบนภูมิสังคมของประเทศไทย ที่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานให้พสก นิกรชาวไทยมาอย่างยาวนาน มีคุณลักษณะและเงื่อนไขสำคัญประกอบด้วย (1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับ ความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่ คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และ (3) การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้ พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ คือ (1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการ วางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยง และ (2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (Chaipattana Foundation, 2016) จากคุณลักษณะและเงื่อนไขที่สำคัญ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาที่เป็นแนวทาง นำสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เนื่องจากช่วยให้บุคคล องค์กร ได้พิจารณาเหตุปัจจัย และผลที่จะเกิดขึ้นใน อนาคตโดยอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวังในการปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิต ที่จะสัมพันธ์กับ มิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาของโลกที่กำลังเผชิญในปัจจุบัน ดังนั้นหากทุกคนได้นำ แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จนเป็นวิถีชีวิตจะช่วยลดความเสี่ยงและนำสู่ความ ยั่งยืน

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้แนะแนวทางสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต แก่ พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ก่อนเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังพระองค์ท่าน ได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และ ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทุกกิจกรรมต้องอาศัยความรอบรู้ในภูมิสังคมซึ่งเป็นสภาวะแวดล้อมและ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และคุณธรรมประกอบการทำงานซึ่งต้องมีความเพียรพยายาม ดำเนินการเป็นลำดับ ขั้นตอนให้สำเร็จ ด้วยความพอประมาณ คำนึงถึงเหตุและปัจจัยแวดล้อมทั้งหมดเพื่อให้การดำเนินงาน เกิดประสิทธิภาพ เศรษฐกิจพอเพียงนอกจากจะเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และ สังคม แล้ว ยังสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ สังคมโลกด้วย เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงให้ ความสำคัญกับทุนมนุษย์ และทุนทางสังคมเป็นลำดับแรก เพราะทุนมนุษย์ที่ดีจะสร้างทุนทางสังคมซึ่ง เป็นพื้นฐานของสังคมไทย ร่วมมือ ร่วมใจ ความรัก ความสามัคคี จิตอาสา ซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมไทย ทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่ดีจึงเป็นฐานในการฟื้นฟูทุนอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Puntasen, 2019)

ระเบียบวิธีวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามาจาก 2 แหล่ง คือ (1) ข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสังเกตการณ์ของนักวิจัย (ทั้งทางตรงและทางอ้อม เครือข่ายและความเชื่อมโยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ) และ (2) ข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมจากรายงาน เอกสารของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และเอกสารที่เป็นรายงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี

2. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาบริบทปัญหาพื้นที่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในขอบข่ายภารกิจความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ในบริบทภาพรวม 65 แห่ง เน้นเจาะลึกในพื้นที่ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ 3 องค์กรที่เป็นตัวแทนขององค์กรขนาดเล็ก คือ เทศบาลตำบลหนองเสือ (ทต.) ตัวแทนขนาดกลาง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม (อบต.) และองค์กรขนาดใหญ่ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี (อบจ.) เนื่องจากทั้ง 3 แห่ง มีขนาดองค์กรต่างกัน ได้รับทรัพยากรเกื้อหนุนต่างกัน แต่ต้องเผชิญปัญหาที่หลากหลายและการพัฒนาที่ท้าทายเหมือนกัน ดังนั้นความพยายามแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาในพื้นที่ จะทำให้เห็นรูปธรรมการพัฒนาที่เป็นตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดปทุมธานีได้ครอบคลุม ซึ่งคัดเลือกโดยอาศัยความสมัครใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้าร่วมโครงการวิจัย ที่ประสงค์เผยแพร่แนวทางการพัฒนาในพื้นที่สู่สาธารณชน เพื่อสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนการพัฒนา กับพื้นที่อื่น ๆ

2.1 ประชากรเป้าหมายของการศึกษา

ประชากรเป้าหมายของการศึกษา คือ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนจากเทศบาลตำบลหนองเสือ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม และองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี และตัวแทนประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรทั้ง 3 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษานี้ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งประกอบด้วย

1. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม และเทศบาลตำบลหนองเสือ ได้แก่ นายกา หรือรองนายกา ปลัด หัวหน้าช่าง และหัวหน้าคลัง จำนวน 30 คน โดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่ถูกเลือก จะต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์กรมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี และต้องอยู่ในรอบของแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี พ.ศ. 2561-2565

2. ตัวแทนประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม และเทศบาลตำบลหนองเสือ จำนวน 10 คน โดยกลุ่มประชาชนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จะต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์กรทั้ง 3 แห่ง อาศัยอยู่ในพื้นที่มาไม่น้อยกว่า 4 ปี มีประสบการณ์ตรงเห็นผลลัพธ์การพัฒนาที่เกิดจากแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 4 ปี เนื่องจาก ระยะเวลาของแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี พ.ศ. 2561-2565 แต่การดำเนินงานวิจัยสิ้นสุดในปี 2564

2.2 ขอบเขตระยะเวลา

ผู้วิจัยศึกษาบริบทพื้นที่และเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 - เดือน มีนาคม พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลา 13 เดือน

2.3 ขอบเขตเนื้อหา

องค์การสหประชาชาติประจำประเทศไทยได้เผยแพร่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ประชาคมโลกตกลงร่วมกันที่จะใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานด้านการพัฒนา 17 เป้าหมาย (ตารางที่ 1)

Table 1. 17 Sustainable Development Goals

เป้าหมาย	รายละเอียด	เป้าหมาย	รายละเอียด
1.	ยุติความยากจน	10.	ความเหลื่อมล้ำลดลง
2.	ไม่มีความหิวโหย	11.	เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน
3.	สุขภาพและสุขภาวะที่ดี	12.	การบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ
4.	คุณภาพการศึกษา	13.	มีแนวปฏิบัติต่อสภาวะโลกร้อน
5.	การเท่าเทียมทางเพศ	14.	สิ่งมีชีวิตใต้น้ำ
6.	น้ำสะอาดและสุขอนามัย	15.	สิ่งมีชีวิตบนบก
7.	พลังงานที่สามารถจ่ายได้และสะอาด	16.	สันติภาพความเป็นธรรมและสถาบันที่เข้มแข็ง
8.	งานที่ยอมรับได้และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	17.	การมีพันธมิตรเพื่อการบรรลุเป้าหมาย
9.	อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน		

ที่มา: Office of the National Economics and Social Development Council (2018)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เมื่อจัดกลุ่มการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติที่เกี่ยวข้องตามจุดเน้นของการพัฒนาได้ 5 กลุ่ม ดังนี้ (Office of the National Economics and Social Development Council, 2018)

1. เป้าหมายที่ 1, 2, 3, 4, 5 เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้คน (People)
2. เป้าหมายที่ 7, 8, 9, 10, 11 เกี่ยวข้องกับความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (Prosperity)
3. เป้าหมาย 6, 12, 13, 14, 15 เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Planet)
4. เป้าหมาย 16 สันติภาพ เกี่ยวข้องกับสถาบันที่เข้มแข็ง และความยุติธรรม (Peace)
5. เป้าหมาย 17 เกี่ยวข้องกับการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnership)

การศึกษานี้ใช้กลุ่มการพัฒนาที่ยั่งยืน 5 กลุ่ม ในการกำหนดกรอบการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผลในบริบทการแก้ปัญหา และการพัฒนาในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง (ภาพที่ 1)

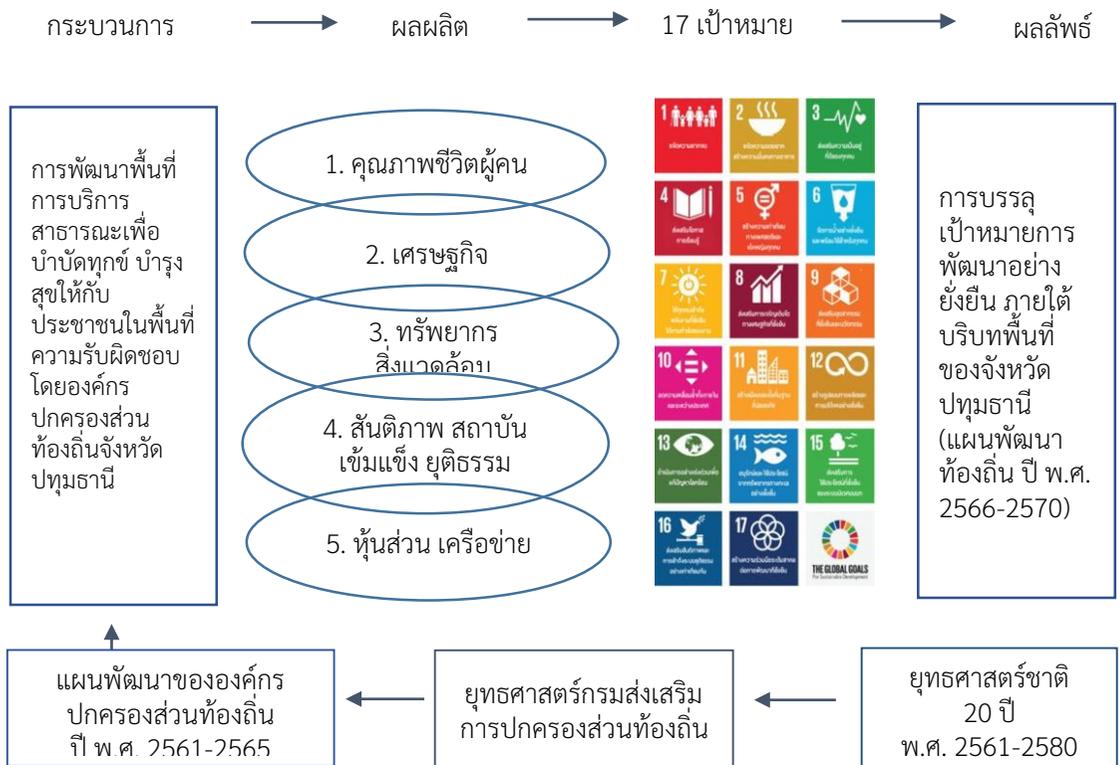

Figure 1. Conceptual Framework

ที่มา: Author (2022)

3. วิธีการศึกษา

วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย (1) การสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยใช้แบบสัมภาษณ์บุคคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ใน 17 เป้าหมาย เนื่องจาก จังหวัดปทุมธานีไม่มีพื้นที่ติดกับทะเล ดังนั้นแบบสัมภาษณ์จึงไม่มีการถามเป้าหมายที่ 14 และ แบบสัมภาษณ์ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (2) การประชุมกลุ่มย่อยเชิงปฏิบัติการด้านข้อมูล โดยนำผลลัพธ์จากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์บุคคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่มารวบรวมเป็นประเด็น และร่วมกันยืนยันข้อมูลที่ได้ ก่อนนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ และจัดเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามศักยภาพของพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มประเด็นที่เป็นการบริหารงานการแก้ปัญหา และการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ตามแผนพัฒนาท้องถิ่นรอบปี พ.ศ. 2561-2565 ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ใน 5 กลุ่ม แล้วให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นชอบและยืนยันข้อมูลร่วมกันอีกครั้ง ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2564 โดยให้เรียงลำดับตามความสำคัญเร่งด่วน โดยใช้เกณฑ์จำนวนความถี่ของผู้ให้ข้อมูลหลัก 40 คนที่เข้าร่วม ซึ่ง

ทำให้ได้ข้อมูลที่อึดตัวและเห็นชอบร่วมกัน ในการนำประเด็นสำคัญสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาไปบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นฉบับปี พ.ศ. 2566 - 2570

ผลการวิจัย

1. บริบททั่วไปของพื้นที่และบริบทปัญหาที่เกี่ยวข้องด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

จังหวัดปทุมธานีเดิมชื่อ “เมืองสามโคก” เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอธัญบุรี อำเภอคลองหลวง อำเภอลำลูกกา อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสามโคก และอำเภอหนองเสือ ในปี พ.ศ. 2563 มี 60 ตำบล 460 หมู่บ้าน ประชากรทั้งหมด 1,164,107 คน (ชาย 550,823 คน และหญิง 613,284 คน) ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 95.8) อิสลาม (ร้อยละ 2.7) คริสต์ (ร้อยละ 0.7) และอื่น ๆ (ร้อยละ 0.8) ภายในจังหวัดมีสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ประกอบด้วยวัด 191 แห่ง โบสถ์ 79 แห่ง มัสยิด 30 แห่ง และ สำนักสงฆ์ 9 แห่ง กระจายอยู่ใน 7 อำเภอ (Pathum Thani Provincial Social Development and Human Security Office, 2021)

จำนวนผู้สูงอายุและผู้พิการในพื้นที่ (เฉพาะผู้ที่มีทะเบียนบ้านที่อยู่ในจังหวัดปทุมธานี) ในปี พ.ศ. 2561 มีผู้สูงอายุจำนวน 157,090 คน และมีผู้พิการในพื้นที่ จำนวน 2,493 คน จำแนกเป็น ผู้พิการทางการมองเห็น 154 คน การได้ยินและสื่อความหมาย 465 คน การเคลื่อนไหวร่างกาย 1,409 คน ทางจิตใจหรือพฤติกรรม 210 คน ทางสติปัญญา 147 คน การเรียนรู้ 71 คน และออทิสติก 46 คน (Pathum Thani Provincial Administration Organization, 2021) ปทุมธานีเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลที่มีความเจริญมากจังหวัดหนึ่ง แต่ความเจริญส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านลบที่เกิดขึ้นนั้นยากต่อการแก้ไข เนื่องจากมีความเชื่อมโยง ซับซ้อนจากปัญหาหนึ่งนำไปสู่อีกปัญหาหนึ่ง รูปแบบการแก้ปัญหาจึงต้องร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ภาคการเกษตร มีพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด 955,576 ไร่ มีครัวเรือนเกษตรกร 23,345 ครัวเรือน เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่เช่าที่ดินเพื่อการเกษตรเป็นจำนวน 440,922 ไร่ และมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเอง 69,654 ไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว มีเนื้อที่เพาะปลูกมากถึง 311,184 ไร่ รองลงมาเป็น การปลูกพืชอื่น ๆ ผสมผสาน เช่น หญ้าปูลานาม กล้ายหอม มะระจีน ถั่วฝักยาว บวบ และ ตะไคร้ เป็นต้น ส่วนไม้ผลที่ปลูกมากที่สุด คือ ปาล์มน้ำมัน ด้านการประมง พบว่า มีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งสิ้น 2,848 ครัวเรือน จำนวนบ่อเลี้ยง 12,987 บ่อ เนื้อที่ 24,128 ไร่ สำหรับการปศุสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ประเภท โค กระบือ สุกร แพะ ไก่ และเป็ด กระจายใน 7 อำเภอ (Pathum Thani Provincial Agriculture Office, 2021)

การพัฒนาและเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การพัฒนาเมืองที่ส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตร กลายเป็นสังคมเมือง หมู่บ้านจัดสรรมากกว่า 50 โครงการ โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มากกว่า 3,889 แห่ง ในปี พ.ศ. 2561 อุตสาหกรรมที่สำคัญในจังหวัดประกอบด้วย อุตสาหกรรมการเกษตร อาหาร เครื่องดื่ม สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย เครื่องหนัง ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ เฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน กระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ สิ่งพิมพ์ และเคมี เป็นแหล่งรองรับแรงงานในพื้นที่จำนวน 294,398 คน มีแรงงานทั้งที่เป็นแรงงานต่างด้าว และแรงงานไทย ที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาทำงานจนเกิดความหนาแน่น ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 41,484

บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน (Pathum Thani Provincial Industry Office, 2021) ความหนาแน่นของประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดเป็นชุมชนใหม่ที่หลากหลาย เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหายาเสพติดในพื้นที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง ประกอบกับโครงสร้างการคมนาคมที่สะดวก ทำให้ปทุมธานีกลายเป็นแหล่งพัก และลำเลียงยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม มีคดีประเภทความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายมากที่สุด และคดีความผิดเกี่ยวกับร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน (Pathum Thani Provincial Police Division, 2021) นอกจากนี้ปัญหาขยะที่เกิดจากการบริโภคในครัวเรือน มีปริมาณเฉลี่ย 1,600 ตันต่อวัน หรือเฉลี่ย 1.5 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน (Provincial Offices of Natural Resources and Environment Pathum Thani, 2021) รวมถึงปัญหาที่เกิดจากเงิน เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง น้ำท่วม การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิต และรายได้ของประชาชน เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่เป็นวัดวาอาราม ที่กระจายอยู่ตามริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นวัดที่เก่าแก่เมื่อครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา มีโบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเข้าเยี่ยมชม ซึ่งมีมากกว่า 24 แห่ง รวมถึงทอจตมหายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติในหลวงรัชกาลที่ 9 พิพิธภัณฑ์ อนุสรณ์สถาน 8 แห่ง สินค้าพื้นเมือง และสินค้าที่ระลึกเป็นสินค้าโอท็อป เช่น เครื่องปั้นดินเผาเบญจศิริ ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินญี่ปุ่น น้ำมันงา เปลือกไขวิจิตร กระจเป่า รองเท้าหนัง หมูทุบ และน้ำพริกคลองรังสิต เป็นต้น (Office of Commercial Affairs Pathumthani, 2021)

2. การแก้ปัญหา และการพัฒนาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากบริบททั่วไปและปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 แห่ง ได้แก้ปัญหาและมีแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในพื้นที่ โดยจำแนกตามกลุ่มการพัฒนา 5 กลุ่ม ซึ่งรายการที่ปรากฏในแต่ละกลุ่ม จะเรียงลำดับความคิดเห็นจากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับ ดังนี้

2.1 การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้คน (เป้าหมายที่ 1, 2, 3, 4, 5) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินกิจกรรมสำคัญเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ที่สำคัญ 8 รายการ ซึ่งรายการที่มีความถี่มากที่สุด คือ มาตรการสนับสนุน ส่งเสริมผู้ที่ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือผู้ดูแล และคนจนที่มีชื่อในทะเบียนคนจนที่ยังคงขาดแคลนให้มีอาชีพ และมีรายได้ที่จะดูแลตนเองหรือดูแลกันเองได้ในเบื้องต้นให้มีงานทำ (ร้อยละ 37.5) เนื่องจาก การพัฒนาประชาชนที่ขาดโอกาสและมีรายได้น้อยให้มีศักยภาพที่จะจัดหาความจำเป็นในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานด้วยตนเองได้ เป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันกันเบื้องต้น เพื่อให้ประชาชนที่ขาดโอกาสมีฐานต่อยอดได้ในอนาคต เกิดการพัฒนาศักยภาพของทุนมนุษย์ในระยะยาว (ตารางที่ 2)

Table 2. Development Related to the Quality of Life of People in the Area (Goals 1, 2, 3, 4, 5)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. มีมาตรการสนับสนุน ส่งเสริมผู้ที่ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือผู้ดูแล และคนจนที่มีชื่อในทะเบียนคนจนที่ยังคงขาดแคลนให้มีอาชีพ และมีรายได้ที่จะดูแลตนเองหรือดูแลกันเองได้ในเบื้องต้นให้มีงานทำ	15	37.5

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
2. ส่งเสริม และสนับสนุนเกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์พืชรวมทั้งพันธุ์สัตว์ เช่น แมลง สัตว์น้ำ กุ้ง หอย ปู ปลา กบ เป็ด ไก่ สุกร โค และกระบือ ของตนเองในรอบการผลิต หนึ่งๆ เพื่อความมั่นคงทางอาหาร	10	25

Table 2. Development Related to the Quality of Life of People in the Area (Goals 1, 2, 3, 4, 5)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
3. มีมาตรการส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพประชาชนในระดับที่สูงกว่าการส่งเสริม สุขภาพและการป้องกันโรคขั้นพื้นฐานผ่านโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เช่น ชมรมสร้างเสริมสุขภาพสูงอายุ	9	22.5
4. การรณรงค์ลดอบายมุขและสนับสนุนให้มีการลด ละ เลิก การพนันทุกชนิด	7	17.5
5. ลดปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ด้วยโครงการ “อดเปรี้ยวไว้กินหวาน”	4	10
6. รณรงค์กำจัดยุงลายและป้องกันการระบาดของหนู และโรคพิษสุนัขบ้า ด้วยการ ควบคุมทุกวิถีทาง เช่น การรณรงค์ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน เพื่อไม่ให้เกิดการ แพร่ระบาดของโรค	3	7.5
7. ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ให้มีจำนวนครู กับเด็กตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สัดส่วน 10 ต่อ 1	2	5
8. ส่งเสริมความรัก ความสามัคคีและสัมพันธ์ภาพที่ดีตามวัฒนธรรมประเพณี ระหว่างชุมชนกับวัดในพระพุทธศาสนา และศาสนสถานตามความเชื่อของ ประชาชนในท้องถิ่น จัดให้มีงานบุญประเพณีใหญ่ประจำปีที่มีผู้เข้าร่วมงานทั้งใน และนอกพื้นที่	1	2.5
รวม	40	100

2.2 การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับความเจริญทางเศรษฐกิจ (เป้าหมายที่ 7, 8, 9, 10, 11) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนมีโครงสร้างพื้นฐาน ที่สำคัญใน 5 รายการ ซึ่งรายการที่มีความถี่มากที่สุด คือ การมีโครงข่ายถนนเข้าถึงทุกหมู่บ้าน รวมทั้งมี การบำรุงรักษาโครงข่ายถนนเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางทุกฤดูกาล และประชาชนทุกหมู่บ้าน มีความพึงพอใจ (ร้อยละ 40) เนื่องจาก การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องมี โครงสร้างพื้นฐานประเภทถนนที่ใช้ในการคมนาคม และติดต่อกิจกรรมทางธุรกิจและสังคม ประชาชน ส่วนใหญ่จะมีพาหนะส่วนตัวประเภท รถยนต์ส่วนบุคคลในการเดินทางและการขนส่งระหว่างสถานที่ เป็นไปอย่างกว้างขวาง ดังนั้น โครงข่ายถนนที่เชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านเพื่อรองรับความเจริญดังกล่าวจะ ช่วยอำนวยความสะดวกในการสัญจรทุกฤดูกาล และประหยัดเวลาในการเดินทาง ทำให้ประชาชนทุก หมู่บ้านมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก และสนับสนุนวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงตามความเจริญ ของยุคสมัย (ตารางที่ 3)

Table 3. Development Related to Economic Prosperity (Goals 7, 8, 9, 10, 11)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. มีโครงข่ายถนนเข้าถึงทุกหมู่บ้านหรือมีการบำรุงรักษาโครงข่ายถนน	16	40

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
2. ดูแลและป้องกันอุบัติเหตุทางถนนภายในพื้นที่ ส่งเสริมระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน ให้ประชาชนเข้าถึงได้ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้	12	30
3. ติดตั้งไฟฟ้าระบบโซลาร์เซลล์ในบริเวณถนน ทางเท้า อาคาร เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนใช้พลังงานทางเลือก	6	15

Table 3. Development Related to Economic Prosperity (Goals 7, 8, 9, 10, 11)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
4. มีระบบโทรคมนาคมหรืออินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน โดยมีความเร็วและความแรงที่เหมาะสมตามสภาพภูมิสังคมของพื้นที่ และสัญญาณครอบคลุมทุกครัวเรือน	6	15
รวม	40	100

2.3 การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เป้าหมาย 6, 12, 13, 14, 15) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาที่สำคัญ 6 รายการ โดยรายการที่มีความถี่มากที่สุด คือ การส่งเสริม และสนับสนุนให้ครัวเรือนมีการจัดการขยะที่ต้นทาง และรณรงค์ให้ความรู้ จัดให้มีธนาคารขยะ (ร้อยละ 42.5) เนื่องจาก จังหวัดปทุมธานี มีปริมาณขยะต่อวันจำนวนมาก โดยเฉพาะขยะที่มาจากโรงงานอุตสาหกรรมและการอยู่อาศัยของประชากรที่หนาแน่น ดังนั้น การจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพจึงต้องเริ่มจากการปรับพฤติกรรม การคัดแยกขยะที่ต้นทางจากครัวเรือน ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อปริมาณขยะที่ลดลง มีรายได้จากการขายขยะจำพวกที่นำกลับไปแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) ยังส่งผลดีต่อครัวเรือนให้มีความสะอาด และปลอดภัยจากโรค เป็นการทำลายพาหะต้นเหตุของโรคที่เกิดจากขยะ (ตารางที่ 4)

Table 4. Development Related to Natural Resources and the Environment (Goals 6, 12, 13, 14, 15)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. การส่งเสริม และสนับสนุนให้ครัวเรือนมีการจัดการขยะที่ต้นทาง และจัดให้มีธนาคารขยะ	17	42.5
2. การจัดโครงการ กิจกรรมให้ความรู้หรือสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมผ่านโครงการจิตอาสา	10	25
3. การส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อทำการเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสนับสนุนให้ มีศูนย์การเรียนรู้ในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เน้นการจัดการดิน และน้ำ จะเป็นแนวปฏิบัติต่อสภาวะโลกร้อน	7	17.5
4. มีส่วนร่วมในการลด ป้องกัน หรือบรรเทาความทุกข์ยากของประชาชนในพื้นที่จากอุบัติเหตุนี้ท่วม	2	5
5. การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่	2	5
6. ส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคทุกหมู่บ้านที่อยู่ในชนบท จัดให้มีและบำรุงรักษาแหล่งน้ำสาธารณะในหมู่บ้าน สำหรับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	2	5
รวม	40	100

2.4 การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ สถาบันที่เข้มแข็ง และความยุติธรรม (เป้าหมาย 16) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินงานในองค์กรที่สะท้อนความเป็นสถาบันที่เข้มแข็ง และเป็นแบบอย่างด้านความยุติธรรมที่สำคัญ 4 รายการ ซึ่งรายการที่มีความถี่มากที่สุด คือ สักส่วนผู้หญิงที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารระดับหัวหน้างานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วนมากกว่าผู้ชาย (ร้อยละ 50) สะท้อนให้เห็นถึง ความเท่าเทียม และการสร้างหลักประกันว่าจะมีกระบวนการตัดสินใจที่มีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ครอบคลุม และมีความเป็นตัวแทนที่ดี ในทุกระดับการตัดสินใจ แนวทางดังกล่าว ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากเพศหญิงมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ทำให้งานผิดพลาดน้อยลง อีกทั้งความละเอียดรอบคอบของผู้หญิงที่คอยตรวจสอบการดำเนินการเปรียบ วินัยของทางราชการ เป็นเกราะป้องกันการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ และลดความเสี่ยงต่อการรับสินบนทุกรูปแบบ (ตารางที่ 5)

Table 5. Development Related to Peace, Strong Institutions and Justice (Goal 16)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. สักส่วนผู้หญิงที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารระดับหัวหน้างานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วนมากกว่าผู้ชาย	20	50
2. ไม่ถูกร้องเรียนต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบ (ไม่นับรวมการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ในรอบปกติ)	8	20
3. การตกลงราคา ในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบและดำเนินการด้วยความโปร่งใส	6	15
4. การประกวดราคา ในการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นไปอย่างโปร่งใส ตั้งราคาโครงการตามราคากลาง การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาให้สถาบันเข้มแข็ง	6	15
รวม	40	100

ทั้งนี้ ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี มีคะแนนด้านการบริหารจัดการใกล้เคียงกันย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ. 2562-2564) และอยู่ในระดับที่สูง กล่าวคือ ในปี 2564 ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา มีคะแนนเต็ม 100 (เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2563) ในขณะที่ ด้านการบริหารการเงินและการคลัง และด้านการบริการสาธารณะ คะแนนลดลงจากปี พ.ศ. 2562 และ 2563 ตามลำดับ ส่วนด้านธรรมาภิบาล พบว่า ทั้ง 3 ปีย้อนหลัง คะแนนมีความแตกต่างกัน แต่ก็ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี โดยภาพรวมคะแนนประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับที่ดี สะท้อนให้เห็นการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินการตามแผน ในการให้บริการแก่ประชาชนตอบสนองในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการ จึงเป็นที่พึงพอใจของประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทันท่วงที รวมทั้งมีการบริหารจัดการความเสี่ยงในระดับที่ดี (ภาพที่ 2)

ประสิทธิภาพการบริหารงาน

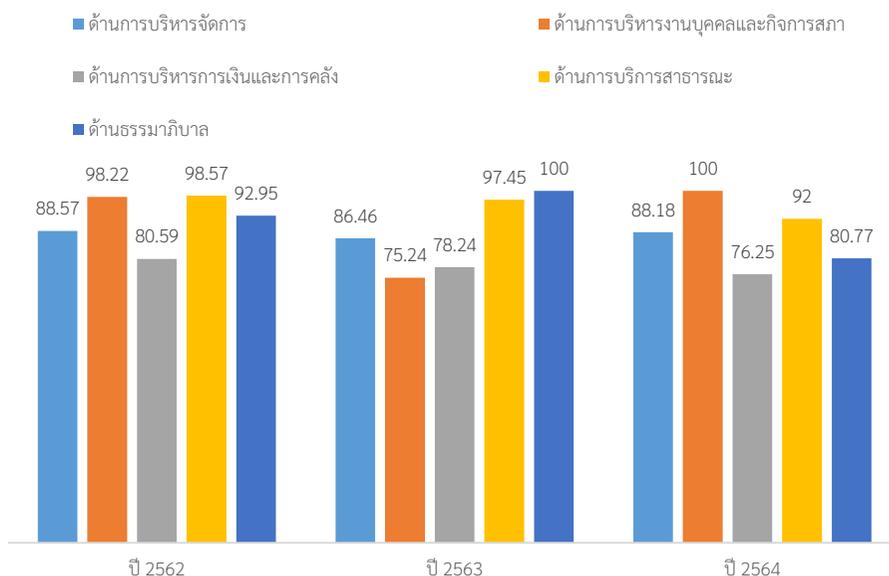

Figure 2. Overview of the Efficiency of Local Administrative Organizations in Pathum Thani Province

ที่มา: Researcher (2022)

2.5 การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมาย 17) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินกิจกรรมที่สะท้อนความเป็นหุ้นส่วนที่สำคัญ ใน 2 รายการ ซึ่งทั้งสองรายการมีความถี่เท่ากัน (ความถี่ = 20) ได้แก่ มีการเก็บข้อมูลทางสถิติ เพื่อการวางแผนการทำงานบนฐานข้อมูลจริง เช่น สถิติอุบัติเหตุบนท้องถนน การลดปริมาณขยะ การลดข้อร้องเรียน ความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการ (ร้อยละ 50) และการขยายเครือข่ายการทำงานในระดับพื้นที่ ทั้งภายในและภายนอกจังหวัด (ร้อยละ 50) เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรที่อยู่ในจังหวัดปทุมธานี ได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐด้านสุขภาพ ได้แก่ โรงพยาบาล สาธารณสุขจังหวัด ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ผู้ประกอบการ ภาคเอกชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษา เพื่อประสานการทำงานในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับ ระบบโครงสร้างพื้นฐานสาธารณสุขปลอดภัย การคมนาคมการขนส่งที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยการก่อสร้างปรับปรุง ถนน สะพานตามมาตรฐานทางหลวงชนบท ระบบสาธารณสุขและการกีฬา ภารกิจด้านสาธารณสุข เสริมสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับประชาชน รวมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ที่จำเป็นให้กับสถานพยาบาลของรัฐที่ขาดแคลน ระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ผลักดันให้มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล และระบบการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติดในจังหวัดปทุมธานี

สรุปและอภิปรายผล

1. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญมากที่สุด และเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา และพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากที่สุด คือ มีมาตรการสนับสนุน ส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น ผู้ไร้บ้าน ผู้ไร้ที่พึ่ง ผู้ที่ว่างงาน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือผู้ดูแล และคนจนที่มีชื่อในทะเบียนคนจนที่ยังคงขาดแคลนให้มีอาชีพ และมีรายได้ที่จะดูแลตนเอง หรือดูแลกันเองได้ในเบื้องต้นให้มีงานทำ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ให้สามารถดำรงชีพอยู่ในชุมชนได้อย่างมีศักดิ์ศรี เนื่องจากการช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่ขาดโอกาสด้านรายได้ เป็นการลดความไม่เสมอภาคภายในท้องถิ่น เมื่อดำเนินการต่อเนื่องจะเกิดการจ้างงาน และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน รองลงมา คือ การส่งเสริม และสนับสนุนเกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์พืชรวมทั้งพันธุ์สัตว์ของตนเองในรอบการผลิตหนึ่งๆ ทั้งพืชและสัตว์เศรษฐกิจที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภูมิสังคมไม่ให้เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียพันธุ์ เพื่อความมั่นคงทางอาหารและลดค่าใช้จ่ายเสริมสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ส่งผลต่อความยั่งยืน

2. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญและเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนมีสาธารณูปโภคพื้นฐาน มากที่สุดคือ การมีโครงข่ายถนนเข้าถึงทุกหมู่บ้าน และมีการบำรุงรักษาโครงข่ายถนน เพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจรทุกฤดูกาล และประชาชนทุกหมู่บ้านมีความพึงพอใจ ดูแลและป้องกันอุบัติเหตุทางถนนภายในพื้นที่ รองลงมา คือ ติดตั้งไฟฟ้าระบบโซลาร์เซลล์ในบริเวณถนน ทางเท้า อาคาร เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนใช้พลังงานทางเลือก เป็นการสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ ปลอดภัยและยั่งยืน เป็นการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่ ส่งผลต่อความยั่งยืน

3. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญและเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มากที่สุด คือ การส่งเสริม และสนับสนุนให้ครัวเรือนมีการจัดการขยะที่ต้นทาง ให้แต่ละบ้านรักษาความสะอาด นำอยู่ และปลอดภัย และจัดให้มีธนาคารขยะ รองลงมา คือ การจัดโครงการ กิจกรรมให้ความรู้ หรือสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ ส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านที่อยู่ในชนบทมีแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค รวมถึงการบำรุงรักษาแหล่งน้ำสาธารณะในหมู่บ้านเพื่อสร้างหลักประกันเรื่องน้ำให้มีการจัดการอย่างยั่งยืน เป็นการสร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน มีส่วนร่วมในการลดป้องกัน หรือบรรเทาความทุกข์ยากของประชาชนในพื้นที่จากอุบัติเหตุ น้ำท่วม ลักษณะดังกล่าวสะท้อนถึงปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนร่วมกับประชาชนในพื้นที่เพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น เพราะจะทำให้ประชาชนเกิดความปลอดภัย และมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความยั่งยืน

4. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ สถาบันที่เข้มแข็ง และความยุติธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญและเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากที่สุด คือ สักส่วนผู้หญิงที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารระดับหัวหน้างานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วนมากกว่าผู้ชาย รองลงมา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาไม่เคยถูก

ร้องเรียนต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบ ทั้งนี้ ในการจัดซื้อจัดจ้างได้ยึดระเบียบกระทรวงการคลังและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามขั้นตอนด้วยความโปร่งใส

5. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญและเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากที่สุด คือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานสาธารณสุขภาค การคมนาคมขนส่งที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภายในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยการก่อสร้างปรับปรุงถนนสะพานตามมาตรฐานทางหลวงชนบท รองลงมา คือ การกิจด้านสาธารณสุขและการกีฬา โดยการเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับประชาชน รวมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ที่จำเป็นให้กับสถานพยาบาลของรัฐที่ขาดแคลน นอกจากนี้ การส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายในระดับจังหวัดและเครือข่ายภายนอกจังหวัดเพื่อเสริมสร้างพลังในการทำงานโดยอาศัยความเชี่ยวชาญของของแต่ละฝ่ายในการหนุนเสริม การทำงานเป็นเครือข่ายนอกจากจะทำให้งานสำเร็จและบรรลุเป้าหมายแล้ว ยังทำให้ทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานเกิดความคุ้มค่า ส่งผลต่อความยั่งยืน

แนวทางการแก้ปัญหา และการพัฒนาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนของ Cohen & Uphoff (1981) และ Wattanasiritham & Petchmark (2008) กล่าวคือ การทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแผนนำทางการพัฒนาที่มีความหมายต่อประชาชนในท้องถิ่น โดยมีประชาชนเป็นผู้ร่วมคิดและร่วมรับผิดชอบในวิถีทางที่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตยท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนาตามศาสตร์พระราชา ของ Puntasen (2019) ที่กล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ความรับผิดชอบ โดยการนำแนวคิดยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญและเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาและพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่องมากที่สุด และยิ่งสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดย Chaipattana Foundation (2016) ที่ระบุความสำคัญกับการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงการพิจารณาเหตุและปัจจัยที่ดีในการดำเนินงานอย่างรอบคอบก่อนเสมอ เพื่อให้ผลการดำเนินงานเกิดผลดีตามมา การเตรียมความพร้อมรองรับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นปัจจัยเข้ามากระทบ โดยใช้ความรู้และคุณธรรมนำการแก้ปัญหาและการพัฒนาในการตั้งรับหรือการพัฒนาเชิงรุก โดยใช้ทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพในการพัฒนาทุนอื่น ๆ เช่น การฟื้นฟูทุนสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาสำคัญที่ประเทศไทย และสังคมโลกกำลังเผชิญ (Puntasen, 2019) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ผลการศึกษา การพัฒนาพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง ที่สอดคล้องต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การร่วมจัดทำตัวชี้วัด และสร้างเป้าหมายร่วมกับประชาชนในพื้นที่ ตามลำดับความสำคัญ โดยต้องบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี โดยเริ่มจากฉบับปี พ.ศ. 2566 - 2570 เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ท้าทายแต่มีความเป็นไปได้ ภายใต้ศักยภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทรัพยากรที่เกี่ยวพันที่มีอยู่ และความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่

ผ่านเวทีประชาคม ที่ได้จากการศึกษาศึกษา ตามกลุ่มการพัฒนาใน 5 กลุ่มตามข้อเสนอแนะจากการศึกษา เพื่อนำไปประเมิน และให้ความเห็นชอบร่วมกันสำหรับการพัฒนาอย่างเหมาะสมต่อไป ดังนี้

1. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้คน

1.1 การส่งเสริม และพัฒนากลุ่มเป้าหมายพิเศษ ผู้ไร้บ้าน ผู้ไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ดูแลให้สามารถดูแลตนเองหรือดูแลกันเองได้ และคนจนที่มีชื่อในทะเบียนคนจนที่ยังคงขาดแคลนให้มีอาชีพ มีรายได้ โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละหรือเป็นจำนวนคนต่อปี และเพิ่มสัดส่วนหรือจำนวนคนสะสมขึ้นตามปีของแผนพัฒนา เช่น ในปี พ.ศ. 2566 ไม่ต่ำกว่า 5 คนต่อองค์กร ปีต่อไปเพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 3 คนต่อองค์กร

1.2 ส่งเสริมให้ครัวเรือนเกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์พืชของตนเองไว้ทำการเกษตร เริ่มต้นปี พ.ศ. 2566 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของครัวเรือนทั้งหมด และเมื่อสิ้นสุดปี พ.ศ. 2570 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของครัวเรือนทั้งหมด

1.3 ส่งเสริมให้ครัวเรือนเกษตรกร และประชาชนทั่วไป รักษาจำนวนพันธุ์สัตว์ในท้องถิ่น เช่น แมลง สัตว์น้ำ หอย ปู กบ ปลา เบ็ด ไก่ สุกร โค และกระบือ ที่สามารถนำมาเป็นอาหารได้ให้คงอยู่ทั้งหมด เทียบกับ 10 ปีที่ผ่านมา เพื่อเป็นหลักประกันถึงความมั่นคงทางอาหารของประชาชนทุกคนในพื้นที่ทั้งวันนี้และวันหน้า รวมถึงร่วมกันกำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของพืชและสัตว์

2. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับความเจริญทางเศรษฐกิจ

2.1 ส่งเสริม และร่วมกันพัฒนาให้รวมกลุ่มใช้พลังงานทางเลือก เช่น การติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างระบบโซลาร์เซลล์ ในบริเวณถนน ทางเท้า และขยายสู่หลังคาบ้านเรือนของประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เริ่มต้นปี พ.ศ. 2566 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของครัวเรือนทั้งหมดและเพิ่มสัดส่วนขึ้น แต่ละปี เมื่อสิ้นสุดแผนปี พ.ศ. 2570 ควรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

2.2 ดูแลและป้องกันอุบัติเหตุทางถนน รวมถึงการเก็บข้อมูลสถิติอุบัติเหตุทางถนน ดำเนินงานผ่าน โครงการ “อปพร. ร่วมใจลดอุบัติเหตุช่วงเทศกาล (เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์)” เพื่อให้อุบัติเหตุในช่วงเทศกาล ลดลงร้อยละ 20 ทุกปีของแผน

3. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 ส่งเสริม และร่วมกันพัฒนาให้ครัวเรือนในตำบลมีการจัดการคัดแยกขยะที่ต้นทาง เริ่มต้นปี พ.ศ. 2566 อย่างน้อยร้อยละ 20 ของครัวเรือน และเพิ่มสัดส่วนขึ้นร้อยละ 20 ทุกปีของแผน เมื่อสิ้นสุดแผนปี พ.ศ. 2570 ให้ครบทุกครัวเรือน ร้อยละ 100 รวมถึงริเริ่มจัดให้มีธนาคารขยะและยกระดับพัฒนาจนให้เกิดศูนย์เรียนรู้และมีผู้เข้ามาศึกษาดูงานด้านการจัดการขยะ

3.2 ทำโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ เริ่มจากการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่สาธารณะ การขุดลอกคลองให้สะอาดและน้ำไหลผ่านสะดวกสำหรับการสัญจรทางน้ำให้มีสัดส่วนขยายเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากปทุมธานีเป็นจังหวัดที่มีคลองจำนวนมาก

4. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ สถาบันที่เข้มแข็ง และความยุติธรรม

4.1 การจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและมีการดำเนินการอย่างเคร่งครัด จัดให้มีการตรวจสอบงานระหว่างฝ่ายงานในองค์กร

ด้วยกันเอง มีระบบและช่องทางออนไลน์ เพิ่มขึ้นสำหรับให้ประชาชนสามารถตรวจสอบรวมได้เพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลในองค์กร

4. สนับสนุนให้ภาคประชาชนที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนทั่วไป มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างงานพัสดุ การสังเกตการณ์ในขั้นตอนการร่างขอบเขตงาน รายละเอียดพัสดุที่จะจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อช่วยลดความเสี่ยง และดำเนินการอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกกระบวนการทำงาน อันเป็นการสร้างหลักประกันการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม

5. การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันสร้างเป้าหมาย และเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ กับหน่วยงาน องค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งที่อยู่ในพื้นที่และนอกพื้นที่ ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น เพราะการมีเครือข่าย ที่ต้องอาศัยความร่วมมือ การแบ่งปันทรัพยากร ความรู้ ความเชี่ยวชาญที่แต่ละฝ่ายมี และร่วมกันวางแผนทำงาน จะทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสำเร็จมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นหุ้นส่วนกับประชาชน ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือ ย่อมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในพื้นที่อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ส่งเสริมให้เกิดความเป็นหุ้นส่วนเพื่อฉันทกกำลัง โดยเฉพาะเครือข่ายข้อตกลงความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่ เพื่อแบ่งปันทรัพยากรระหว่างกัน เพื่อร่วมแก้ปัญหาที่เป็นต้นตอปัญหาทางสังคม การลดอบายมุขในพื้นที่ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ประกอบด้วย การป้องกันและลดปัญหายาเสพติด ลดอบายมุข และการพนัน โดยภาครัฐควรมีนโยบายสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนป้องกัน เผื่อระวังปัญหา ยาเสพติดและอบายมุขทุกประเภทในพื้นที่ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้บริหารจัดการกองทุนให้เกิดประโยชน์ และให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามาร่วมเป็นกรรมการกองทุน มีข้อกำหนด กติการ่วมกันที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความคล่องตัวรับมือกับปัญหาฉุกเฉินที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถช่วยภาครัฐส่วนกลางในการพัฒนาพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ เพื่อลดต้นตอของปัญหานำสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจับมือกับผู้ประกอบการเพื่อสังคม หรือองค์กรธุรกิจที่มีนโยบายดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจที่มีศักยภาพในทางธุรกิจ และมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะช่วยให้กลุ่มประชากรในพื้นที่ มีความเป็นอยู่ดีขึ้นผ่านการดำเนินงานด้าน CSR โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายพิเศษและจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการวางแผนช่วยเหลือ เริ่มจากการช่วยเหลือผู้ไร้บ้าน ผู้ไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ คนพิการ และคนจนที่มีชื่อในทะเบียนคนจนที่ยังคงขาดแคลนปัจจัยในการดำรงชีพพื้นฐาน เพื่อให้มีแนวทางการช่วยเหลือให้มีรายได้และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น การพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายพิเศษสามารถดำรงชีพอยู่ในชุมชนได้อย่างมีศักดิ์ศรี องค์กรธุรกิจที่จับมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐควรมีนโยบายให้สิทธิพิเศษด้านการลดหย่อนอัตราภาษี แก่กลุ่มผู้ประกอบการเพื่อสังคม ซึ่งเป็นการลงทุนทางสังคมที่จะเกิดประโยชน์ในการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง รวมทั้งมีนโยบายสนับสนุน

รณรงค์การใช้สินค้าที่มาจากกลุ่มเป้าหมายพิเศษจากการสร้างอาชีพ ในกิจกรรมขององค์กรภาครัฐตาม วาระและโอกาสต่าง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัย

References

- Chaipattana Foundation. (2016). *Sufficiency Economy*. Retrieved from <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html> (in Thai)
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for International Studies*. New York: Cornell University Press.
- Department of Local Administration. (2020). *Evaluation of the efficiency of local government organizations by province*. Retrieved from <http://www.dla.go.th/work/2559/LPA/index.jsp> (in Thai)
- Office of Commercial Affairs Pathumthani. (2020). *Local products and OTOP products*. Retrieved from <https://www.dit.go.th/region/PATHUM%20THANI> (in Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2021). *Thailand's SDGs report 2016-2020*. Retrieved from [https://sdgs.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/11/Retrieved from Thailand's-SDGs-report-2016-2020-book_for-web-1.pdf](https://sdgs.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/11/Retrieved%20from%20Thailand%20SDGs%20report%202016-2020-book_for-web-1.pdf) (in Thai)
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2018). *National strategy 2018 - 2037*. Retrieved from <https://www.sepo.go.th/assets/document/file> (in Thai)
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2018). *Sustainable Development Goals*. Retrieved from <https://sdgs.nesdc.go.th/> (in Thai)
- Office of the Secretary of the National Strategy Committee. (2019). *National strategy 2018 - 2037*. Bangkok: Office of the Secretary of the National Strategy Committee, Office of the National Economics and Social Development Council. (in Thai)
- Pathum Thani Provincial Administration Organization. (2021). *General Information*. Pathum Thani: Pathum Thani Provincial Administrative Organization. (in Thai)
- Pathum Thani Provincial Agriculture Office. (2021). *Analysis of agricultural information situation*. Retrieved from <http://www.pathumthani.doe.go.th/> (in Thai)
- Pathum Thani Provincial Industry Office. (2021). *Industrial Economic Analysis Report*. Pathum Thani: Pathum Thani Provincial Industry Office. (in Thai)
- Pathum Thani Provincial Police Division. (2021). *Annual Report Pathum Thani*. Pathum Thani: Pathum Thani Provincial Police Division. (in Thai)
- Pathum Thani Provincial Social Development and Human Security Office. (2021). *Social Situation Analysis*. Retrieved from <http://pathumthani.m-society.go.th/> (in Thai)

- Pathum Thani Provincial Statistical Office. (2021). *Situation Analysis Report of Pathum Thani Province*. Retrieved from <http://pathumthani.nso.go.th/> (in Thai)
- Provincial Offices of Natural Resources and Environment Pathum Thani. (2021). *Annual Performance Report, Pathum Thani*. Provincial Offices of Natural Resources and Environment Pathum Thani. (in Thai)
- Puntasen, A. (2019). *Sufficiency economy: Genius and kindness of His Majesty King Rama IX*. (2nd ed.) Pathum Thani: Rangsit University Press. (in Thai)
- The Pathum Thani Provincial Office of the Comptroller General. (2021). *Pathum Thani Province Economic Report on March 31, 2021*. Retrieved from <https://www.cgd.go.th/cs/ptt> (in Thai)
- Wattanasiritham, P. & Petchmark, P. (2008). *Social Administration: Science of the Century for Thai and World Society*. Bangkok: Community Organizations Development Institute (in Thai)

